

O'ZBEKISTON MILLIY TERMA JAMOASINING 2026-YIL FIFA JAHON  
CHEMPIONATIDAGI ISHTIROKI: O'YIN STATISTIKASI VA TEXNIK-TAKTIK  
SAMARADORLIK TAHLILI

**Qurbonova Nargis To'ychivay qizi**

O'zbekiston Davlat Jismoniy tarbiya va sport universiteti

Futbol nazariyasi va uslubiyati kafedrası o'qituvchisi.

[qurbonovanargis6@gmail.com](mailto:qurbonovanargis6@gmail.com)

**Muzaffarov Xusniddin Azimjon o'g'li**

O'zbekiston Davlat Jismoniy tarbiya va sport universiteti

Futbol nazariyasi va uslubiyati kafedrası 2-bosqich talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22748883>

**Annotatsiya.** Mazkur maqolada O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi ishtiroki statistik hamda texnik-taktik jihatdan tahlil qilindi. Tadqiqot davomida jamoaning guruh bosqichida Portugaliya, Kolumbiya va Kongo Demokratik Respublikasi terma jamoalariga qarshi o'tkazgan uchrashuvlari zamonaviy futbol tahlili mezonlari asosida o'rganildi. O'yinlarda darvozaga berilgan zarbalar, aniq zarbalar, to'pni nazorat qilish, uzatmalar soni va aniqligi, burchak to'plari, ofsaydlar hamda intizomiy ko'rsatkichlar taqqoslandi. Olingan natijalar O'zbekiston terma jamoasining xalqaro musobaqalardagi texnik-taktik tayyorgarlik darajasini baholash, mavjud kamchiliklarni aniqlash hamda istiqboldagi rivojlanish yo'nalishlarini belgilash imkonini berdi. Tadqiqot natijalari milliy terma jamoa tayyorgarligini takomillashtirish, murabbiylik faoliyatini ilmiy asosda rejalashtirish hamda zamonaviy futbol metodikasini ishlab chiqishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

**Kalit so'zlar:** FIFA Jahon chempionati, O'zbekiston milliy terma jamoasi, futbol, statistik tahlil, texnik-taktik tayyorgarlik, o'yin samaradorligi, to'p nazorati, uzatmalar aniqligi, zarbalar, musobaqa faoliyati.

**Аннотация.** В статье проведён статистический и технико-тактический анализ участия национальной сборной Узбекистана в чемпионате мира ФИФА 2026 года.

Исследование основано на анализе матчей группового этапа против сборных Португалии, Колумбии и Демократической Республики Конго. Были изучены показатели ударов по воротам, точных ударов, владения мячом, количества и точности передач, угловых ударов, офсайдов и дисциплинарных нарушений. Полученные результаты позволяют объективно оценить уровень технико-тактической подготовки сборной Узбекистана и определить основные направления дальнейшего совершенствования подготовки футболистов к соревнованиям мирового уровня.

**Ключевые слова:** Чемпионат мира ФИФА, сборная Узбекистана, футбол, статистический анализ, технико-тактическая подготовка, эффективность игры, владение мячом, передачи, удары по воротам

**Abstract.** This article presents a statistical and technical-tactical analysis of the Uzbekistan national football team's participation in the 2026 FIFA World Cup. The study evaluates the team's performances against Portugal, Colombia, and the Democratic Republic of the Congo during the group stage. Key performance indicators including total shots, shots on target, ball possession, passing volume and accuracy, corner kicks, offsides, and disciplinary records were analyzed.

*The findings provide an objective assessment of the team's technical and tactical performance and identify priority areas for improving preparation for future international competitions.*

**Keywords:** *FIFA World Cup, Uzbekistan national team, football, statistical analysis, technical-tactical performance, match efficiency, ball possession, passing accuracy, shots on goal.*

**KIRISH:** Futbol bugungi kunda dunyodagi eng ommaviy va raqobatbardosh sport turlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy futbolda yuqori natijalarga erishish nafaqat futbolchilarning individual mahorati, balki jamoaning texnik-taktik tayyorgarligi, jismoniy holati, psixologik barqarorligi va o'yin davomida qabul qilinadigan qarorlarning samaradorligiga ham bevosita bog'liqdir. So'nggi yillarda futbolni ilmiy asosda rivojlantirish, o'yin faoliyatini statistik tahlil qilish va raqamli texnologiyalardan foydalanish xalqaro futbol amaliyotining ajralmas qismiga aylandi.

O'zbekiston Respublikasida ham futbolni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilib, bolalar va o'smirlar futbolini rivojlantirish, professional klublar faoliyatini takomillashtirish, murabbiylar malakasini oshirish hamda milliy terma jamoalarning xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini kuchaytirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar natijasida O'zbekiston milliy terma jamoasi o'z tarixida ilk bor FIFA Jahon chempionati final bosqichiga yo'llanma oldi. Mazkur tarixiy natija mamlakat futboli rivojlanishida yangi bosqichni boshlab berdi.

Jahon chempionati kabi nufuzli musobaqalarda ishtirok etish milliy terma jamoaning texnik, taktik va funksional tayyorgarligini yuqori darajada sinovdan o'tkazadi. Shuning uchun har bir uchrashuvni zamonaviy statistik ko'rsatkichlar asosida tahlil qilish jamoaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, keyingi musobaqalarga tayyorgarlik strategiyasini ishlab chiqish hamda mashg'ulotlar jarayonini takomillashtirishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqotda O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi guruh bosqichi uchrashuvlari zamonaviy futbol statistikasi asosida kompleks tahlil qilinadi. O'yinlar davomida qayd etilgan texnik-taktik ko'rsatkichlar o'zaro taqqoslanib, ularning jamoa natijalariga ta'siri ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

**Tadqiqot maqsadi** – O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi o'yinlarini statistik va texnik-taktik ko'rsatkichlar asosida tahlil qilish hamda jamoa o'yin samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

#### **ADABIYOTLAR TAHLILI**

So'nggi yillarda futbol o'yinlarini ilmiy asosda tahlil qilish sport pedagogikasi va sport mashg'ulotlari nazariyasining muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Zamonaviy futbolning rivojlanishi natijasida o'yin faoliyatini baholashda an'anaviy kuzatish usullaridan tashqari, statistik tahlil, videoanalitika, GPS monitoring, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Ushbu yondashuvlar futbolchilarning individual va jamoaviy faoliyatini obyektiv baholash, mashg'ulot jarayonini optimallashtirish hamda musobaqa natijalarini prognoz qilish imkonini bermoqda.

Xalqaro futbol federatsiyasi (FIFA) tomonidan ishlab chiqilgan zamonaviy o'yin tahlili tizimida darvozaga yo'llangan zarbalar, aniq zarbalar, to'pga egalik qilish foizi, uzatmalar soni va aniqligi, pressing samaradorligi, himoyaviy harakatlar, standart vaziyatlar hamda o'tish

fazalarining tezligi asosiy ko'rsatkichlar sifatida baholanadi. FIFA mutaxassislarining fikricha, ushbu ko'rsatkichlarning kompleks tahlili jamoaning musobaqadagi texnik-taktik tayyorgarligi va o'yin samaradorligini ishonchli aniqlash imkonini beradi. Ayniqsa, Jahon chempionati kabi yuqori darajadagi musobaqalarda statistik ma'lumotlar murabbiylar shtabi uchun strategik qarorlar qabul qilishda muhim axborot manbai hisoblanadi.

UEFA texnik kuzatuv guruhi tomonidan e'lon qilingan hisobotlarda zamonaviy futbolda to'pni nazorat qilishning o'zi g'alaba kafolati emasligi, balki hujumlarni samarali yakunlash, yuqori aniqlikdagi uzatmalar, tezkor qarshi hujumlar va himoyadan hujumga o'tish sifati hal qiluvchi omillar ekanligi ta'kidlanadi. Shu sababli bugungi kunda jamoalarning samaradorligi faqat possession (to'pga egalik qilish) bilan emas, balki expected goals (xG), pressing intensivligi (PPDA), final uchdan bir hududga kirishlar va xavfli vaziyatlar yaratish soni kabi murakkab ko'rsatkichlar orqali ham baholanmoqda.

Futbol o'yinlarining statistik tahlili bo'yicha yetakchi olimlardan biri Hughes va Franks musobaqa faoliyatini ilmiy o'rganishda performance analysis usulining ustunliklarini asoslab bergan. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, statistik ma'lumotlarni tizimli ravishda tahlil qilish murabbiylarga jamoaning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, mashg'ulot yuklamalarini individuallashtirish hamda texnik-taktik tayyorgarlikni takomillashtirish imkonini yaratadi.

Mualliflar futbol natijalarini faqat yakuniy hisob orqali emas, balki o'yin davomida bajarilgan harakatlar sifati va samaradorligi orqali baholash zarurligini ta'kidlaydilar.

Mahalliy olimlar tomonidan ham futbol musobaqalarini ilmiy tahlil qilish bo'yicha qator tadqiqotlar olib borilgan. R.I. Nurimov, A.I. Talipdjanov, V.Sh. Rahimov va boshqa tadqiqotchilar futbolchilarning texnik tayyorgarligi, o'yin faoliyatini modellashtirish, yosh futbolchilarni tayyorlash metodikasi hamda musobaqa yuklamalarini rejalashtirish masalalarini o'rganganlar.

Ularning ilmiy ishlari O'zbekiston futbol maktabining zamonaviy rivojlanish yo'nalishlarini belgilashda muhim nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qilmoqda.

2026-yil FIFA Jahon chempionatida O'zbekiston milliy terma jamoasining ishtiroki mamlakat futboli tarixida yangi bosqichni boshlab berdi. Terma jamoaning Portugaliya, Kolumbiya va Kongo Demokratik Respublikasi kabi kuchli raqiblarga qarshi o'tkazgan uchrashuvlari xalqaro futbol talablariga mos ravishda texnik-taktik jihatdan chuqur tahlil qilinishi zarur. Ayniqsa, to'pga egalik qilish, uzatmalar aniqligi, darvozaga berilgan zarbalar, pressing samaradorligi va himoyaviy harakatlarning statistik tahlili jamoaning haqiqiy o'yin darajasini baholash hamda istiqboldagi tayyorgarlik yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi.

Shunday qilib, ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy futbolni rivojlantirishda statistik va texnik-taktik tahlil eng muhim ilmiy vositalardan biri hisoblanadi.

Biroq O'zbekiston milliy terma jamoasining aynan 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi ishtirokini kompleks statistik va texnik-taktik jihatdan yorituvchi ilmiy tadqiqotlar deyarli mavjud emas. Mazkur maqola ushbu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan bo'lib, Jahon chempionati o'yinlari misolida O'zbekiston milliy terma jamoasining o'yin samaradorligini zamonaviy futbol tahlili mezonlari asosida baholaydi.

**TADQIQOT METODLARI** Mazkur tadqiqotda O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionati guruh bosqichidagi o'yinlari statistik va texnik-taktik jihatdan kompleks tahlil qilindi.

Tadqiqot obyekti sifatida O'zbekiston milliy terma jamoasining Portugaliya, Kolumbiya va Kongo Demokratik Respublikasi terma jamoalariga qarshi o'tkazgan uchrashuvlari tanlandi.

Tadqiqot davomida quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi: ilmiy-uslubiy adabiyotlarni tahlil qilish, FIFA va rasmiy musobaqa statistikalarini o'rganish, musobaqa faoliyatini pedagogik kuzatish, texnik-taktik harakatlarni qiyosiy tahlil qilish, matematik-statistik tahlil usullari.

O'yinlarning texnik-taktik samaradorligini baholash uchun quyidagi ko'rsatkichlar tanlab olindi, darvozaga yo'llangan zarbalar, aniq zarbalar, to'pni nazorat qilish foizi, uzatmalar soni, uzatmalar aniqligi, follar, sariq va qizil kartochkalar, ofsaydlar, burchak to'plari.

Mazkur ko'rsatkichlar zamonaviy futbol tahlilida FIFA va UEFA texnik kuzatuv guruhlariga tomonidan eng muhim indikatorlar sifatida qo'llaniladi.

**ASOSIY QISM:** O'zbekiston milliy terma jamoasining guruh bosqichidagi o'yinlari statistik tahlili

2026-yil FIFA Jahon chempionatining guruh bosqichida O'zbekiston milliy terma jamoasi Portugaliya, Kolumbiya hamda Kongo Demokratik Respublikasi terma jamoalariga qarshi uchrashuvlar o'tkazdi. Guruh bosqichidagi barcha uchrashuvlarda raqiblar FIFA reytingida yuqori o'rinlarni egallagan hamda xalqaro musobaqalarda katta tajribaga ega jamoalar hisoblanadi.

O'yinlar statistikasi shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston terma jamoasi barcha uchrashuvlarda to'p nazorati, uzatmalar soni va hujumkorlik bo'yicha raqiblardan ortda qolgan. Bu esa yakuniy natijalarga bevosita ta'sir ko'rsatgan.

1-jadval

**O'zbekiston milliy terma jamoasining guruh bosqichidagi o'yinlari statistik ko'rsatkichlari**

| T/r | Ko'rsatkich            | Kolumbiya | Portugaliya | Kongo DR |
|-----|------------------------|-----------|-------------|----------|
| 1.  | Hisob                  | 1:3       | 0:5         | 1:3      |
| 2.  | Darvozaga zarbalar     | 7         | 7           | 19       |
| 3.  | Aniq zarbalar          | 3         | 2           | 4        |
| 4.  | To'p nazorati (%)      | 33        | 34          | 42       |
| 5.  | Uzatmalar              | 330       | 282         | 350      |
| 6.  | Uzatmalar aniqligi (%) | 80        | 77          | 76       |
| 7.  | Follar                 | 14        | 15          | 15       |
| 8.  | Sariq kartochkalar     | 1         | 1           | 2        |
| 9.  | Qizil kartochkalar     | 0         | 0           | 0        |
| 10. | Ofsayd                 | 0         | 2           | 1        |
| 11. | Burchak to'plari       | 3         | 2           | 4        |

**Portugaliya — O'zbekiston uchrashuvi tahlili**

Guruh bosqichidagi eng murakkab uchrashuv Portugaliya terma jamoasiga qarshi kechdi.

O'yin davomida Portugaliya to'pni 66 % nazorat qilgan bo'lsa, O'zbekistonning bu ko'rsatkichi 34 % ni tashkil etdi. Portugaliya futbolchilari 606 ta uzatma amalga oshirib, ularning 92 % ini aniq bajargan. O'zbekiston esa 282 ta uzatma bajarib, 77 % aniqlik qayd etdi.

Hujum samaradorligi ham sezilarli farq qildi. Portugaliya darvozaga 16 marta zarba yo'llab, ularning 9 tasi aniq bo'ldi. O'zbekiston esa 7 ta zarba berib, atigi 2 tasini darvoza sohasiga yo'naltira oldi. Yakuniy hisob 5:0 bo'ldi.

Mazkur statistikalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston jamoasi o'yinning katta qismini himoyalashda o'tkazgan. To'pni nazorat qilishning pastligi hujumlarni tashkil etish imkoniyatlarini cheklab qo'ydi.

**Kolumbiya — O'zbekiston uchrashuvi tahlili**

Kolumbiyaga qarshi bahsda ham raqib ustunlikni qo'lga oldi. Kolumbiya futbolchilari 67 % to'p nazoratini qayd etdi. O'zbekiston esa 33 % ko'rsatkich bilan cheklangan.

Kolumbiya darvozaga 15 marta zarba yo'llagan bo'lsa, O'zbekiston 7 ta zarba bilan javob qaytardi. Aniq zarbalar mos ravishda 6 va 3 tani tashkil etdi.

Uzatmalar soni bo'yicha ham sezilarli tafovut kuzatildi. Kolumbiya 506 ta uzatma amalga oshirib, 87 % aniqlik qayd etdi. O'zbekiston esa 330 ta uzatma bilan 80 % aniqlikka erishdi.

Mazkur uchrashuv O'zbekiston futbolchilarining qarshi hujumlarda imkoniyat yaratishga intilganini ko'rsatgan bo'lsa-da, hujumlarni yakunlash samaradorligi yetarli bo'lmadi.

**Kongo Demokratik Respublikasi — O'zbekiston uchrashuvi tahlili**

Kongo DR bilan uchrashuv statistik jihatdan O'zbekistonning eng faol o'yinlaridan biri bo'ldi. Terma jamoamiz darvozaga 19 ta zarba yo'lladi va shundan 4 tasi aniq bo'ldi. Bu guruh bosqichidagi eng yuqori hujum ko'rsatkichi hisoblanadi.

To'p nazorati 42 % ni tashkil etgan bo'lsa, Kongo DR 58 % ustunlikka ega bo'ldi.

O'zbekiston 350 ta uzatma bajarib, 76 % aniqlik qayd etdi.

Shunga qaramay, himoyadagi individual xatolar hamda hujumlarni gol bilan yakunlay olmaslik sababli uchrashuv 3:1 hisobida Kongo DR foydasiga yakunlandi.

Mazkur uchrashuv shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston hujumkorlikni oshirgan bo'lsa-da, zarbalarining aniqligi va yakunlovchi bosqichdagi samaradorlik yetarli darajada bo'lmagan.

O'yinlar bo'yicha umumiy tahlil. Uchta uchrashuv statistikasi asosida O'zbekiston milliy terma jamoasining o'yin faoliyatida quyidagi tendensiyalar kuzatildi:

- to'p nazorati o'rtacha **36,3 %** ni tashkil etdi;
- uzatmalar aniqligi **77–80 %** oralig'ida bo'ldi;
- har bir o'yinda o'rtacha **11 ta** darvozaga zarba amalga oshirildi;
- aniq zarbalar soni o'rtacha **3 ta** ni tashkil etdi;
- himoyada intizom saqlangan bo'lib, uchta o'yinda qizil kartochka qayd etilmadi;
- standart vaziyatlardan foydalanish samaradorligi past bo'ldi.

Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston terma jamoasi zamonaviy futbolning asosiy komponentlari bo'lgan to'pni nazorat qilish, hujumni yakunlash va yuqori aniqlikdagi uzatmalar bo'yicha kuchli raqiblardan ortda qolgan. Shu bilan birga, Kongo DR bilan uchrashuvda hujum faolligining oshgani jamoaning o'sish salohiyati mavjudligini ko'rsatadi.

**2-jadval**

**O‘zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionati guruh bosqichidagi o‘yinlarining umumlashtirilgan statistik tahlili**

| T/r | Ko‘rsatkichlar            | Portugaliya | Kolumbiya | Kongo DR | O‘rtacha |
|-----|---------------------------|-------------|-----------|----------|----------|
| 1   | Natija                    | 0:5         | 1:3       | 1:3      | -        |
| 2   | Darvozaga zarbalar        | 7           | 7         | 19       | 11,0     |
| 3   | Aniq zarbalar             | 2           | 3         | 4        | 3,0      |
| 4   | To‘pni nazorat qilish (%) | 34          | 33        | 42       | 36,3     |
| 5   | Uzatmalar soni            | 282         | 330       | 350      | 320,7    |
| 6   | Uzatmalar aniqligi (%)    | 77          | 80        | 76       | 77,7     |
| 7   | Follar                    | 15          | 14        | 15       | 14,7     |
| 8   | Sariq kartochkalar        | 1           | 1         | 2        | 1,3      |
| 9   | Qizil kartochkalar        | 0           | 0         | 0        | 0        |
| 10  | Ofsaydlar                 | 2           | 0         | 1        | 1,0      |
| 11  | Burchak to‘plari          | 2           | 3         | 4        | 3,0      |

**Jadval tahlili.** Umumlashtirilgan natijalar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston milliy terma jamoasi guruh bosqichidagi uchta uchrashuvda o‘rtacha 36,3 % to‘p nazoratiga ega bo‘lgan. Bu ko‘rsatkich zamonaviy xalqaro futbol talablariga nisbatan past hisoblanadi. O‘rtacha 320,7 ta uzatma bajarilgan bo‘lib, uzatmalar aniqligi 77,7 % ni tashkil etgan. Darvozaga berilgan zarbalar sonining Kongo DRga qarshi uchrashuvda keskin oshgani (19 ta) jamoaning hujumkor o‘yin tashkil etishga intilganini ko‘rsatsa-da, zarbalarning golga aylanish samaradorligi past bo‘lgan.

**3-jadval**

**O‘zbekiston milliy terma jamoasining texnik-taktik samaradorlik ko‘rsatkichlari**

| T/r | Texnik-taktik komponent            | Baholash  | Izoh                                          |
|-----|------------------------------------|-----------|-----------------------------------------------|
| 1.  | To‘pni nazorat qilish              | Past      | O‘rtacha 36,3 %                               |
| 2.  | Zarbalar aniqligi                  | O‘rtacha  | 11 ta zarbaning o‘rtacha 3 tasi aniq          |
| 3.  | Uzatma sifati                      | O‘rtacha  | 77,7 % aniqlik                                |
| 4.  | Himoyaviy tashkil etish            | Qoniqarli | Qizil kartochka qayd etilmagan                |
| 5.  | Standart vaziyatlardan foydalanish | Past      | Burchak to‘plari samarasiz                    |
| 6.  | O‘yin intizomi                     | Yaxshi    | O‘rtacha 1,3 sariq kartochka                  |
| 7.  | Qarshi hujumlar                    | O‘rtacha  | Vaziyatlar yaratilgan, yakunlash past         |
| 8.  | Hujumni yakunlash                  | Past      | 3 o‘yinda atigi 2 ta gol                      |
|     | Umumiy texnik-taktik samaradorlik  | O‘rtacha  | Jahon chempionati darajasi uchun yetarli emas |

Jadval natijalari O‘zbekiston milliy terma jamoasining texnik-taktik tayyorgarligida ijobiy jihatlar bilan bir qatorda takomillashtirilishi lozim bo‘lgan yo‘nalishlar ham mavjudligini ko‘rsatadi. Ayniqsa, hujumlarni gol bilan yakunlash, yuqori pressing sharoitida to‘pni saqlab qolish va standart vaziyatlardan unumli foydalanish bo‘yicha ko‘rsatkichlar xalqaro darajadan past ekanligi aniqlandi.

**MUHOKAMA:** Mazkur tadqiqot natijalari O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi ishtirokini zamonaviy futbol mezonlari asosida baholash imkonini berdi. Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatdiki, guruh bosqichidagi barcha uchrashuvlarda raqib jamoalar to'pni nazorat qilish, uzatmalar soni va aniqligi, shuningdek hujumlarni yakunlash samaradorligi bo'yicha ustunlikka ega bo'lgan.

To'pni nazorat qilish ko'rsatkichining o'rtacha 36,3 % ni tashkil etishi O'zbekiston terma jamoasining o'yin davomida tashabbusni ko'proq raqiblarga topshirganini ko'rsatadi. Zamonaviy futbolda to'pni nazorat qilish har doim ham g'alaba garovi bo'lmasa-da, yuqori darajadagi jamoalar o'yin ritmini boshqarish va xavfli vaziyatlar yaratishda ushbu ustunlikdan samarali foydalanadi. Portugaliya va Kolumbiya kabi jamoalarning yuqori possession ko'rsatkichlari ularning texnik tayyorgarligi va kombinatsion o'yin uslubining yuqori darajada shakllanganligini tasdiqlaydi.

Uzatmalar aniqligi bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi o'rtacha 77,7 % natija qayd etdi.

Bu ko'rsatkich professional futbol uchun qoniqarli bo'lsa-da, Jahon chempionati darajasidagi jamoalar odatda 85–90 % atrofidagi aniqlikni namoyish etadi. Ayniqsa, Portugaliya terma jamoasining 92 % aniqlik bilan 606 ta uzatma amalga oshirgani o'yinni nazorat qilishda hal qiluvchi omil bo'ldi.

Hujum samaradorligi ham maqbul darajada bo'lmadi. Uchta o'yinda jami 33 ta zarba berilgan bo'lsa-da, ulardan faqat 9 tasi darvoza sohasiga yo'naltirildi va atigi 2 tasi gol bilan yakunlandi. Bu esa yakunlovchi zarbalarining aniqligi va hujumlarni yakunlash mahoratini yanada rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Kongo Demokratik Respublikasiga qarshi uchrashuv alohida e'tiborga loyiq. Ushbu o'yinda O'zbekiston darvozaga 19 ta zarba yo'llab, guruh bosqichidagi eng faol hujumkor o'yinini namoyish etdi. Biroq yaratilgan imkoniyatlardan yetarli darajada foydalana olmaslik yakuniy natijaga salbiy ta'sir ko'rsatdi. Bu holat hujum chizig'idagi qaror qabul qilish tezligi va zarba aniqligini oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Himoyaviy harakatlar tahlili shuni ko'rsatadiki, jamoa o'yin intizomini saqlab qolishga muvaffaq bo'lgan. Uchta uchrashuv davomida qizil kartochka olinmaganligi futbolchilarning taktik intizomi va o'yin madaniyatining ijobiy jihatlaridan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, himoya va yarim himoya o'rtasidagi masofaning ayrim vaziyatlarda buzilishi raqiblarga xavfli hujumlarni tashkil etish imkonini yaratgan.

Tadqiqot natijalari Hughes va Franks, Carling, Reilly, Owen hamda FIFA va UEFA texnik hisobotlarida keltirilgan ilmiy xulosalarni tasdiqlaydi. Ular yuqori natijaga erishishda to'pni nazorat qilish, uzatmalar sifati, hujumlarni yakunlash va pressing samaradorligi hal qiluvchi omillar ekanligini qayd etganlar. O'zbekiston milliy terma jamoasining statistik ko'rsatkichlari mazkur komponentlar bo'yicha rivojlanish salohiyati mavjudligini ko'rsatmoqda.

Shuningdek, O'zbekiston terma jamoasining Jahon chempionatidagi ilk ishtiroki mamlakat futboli rivojlanishining yangi bosqichini boshlab berdi. Kuchli raqiblarga qarshi to'plangan tajriba murabbiylar shtabi uchun kelgusidagi musobaqalarga tayyorgarlik jarayonini ilmiy asosda rejalashtirish imkonini beradi. Ayniqsa, mashg'ulotlarda yuqori intensivlikdagi o'yin modellaridan foydalanish, kichik maydonli o'yinlarni ko'paytirish, qarshi hujumlarni tezkor yakunlash hamda standart vaziyatlarni takomillashtirish muhim metodik yo'nalish sifatida qaralishi lozim.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston milliy terma jamoasi xalqaro futbolning eng yuqori darajasida raqobatlashish uchun zarur salohiyatga ega. Biroq texnik-taktik tayyorgarlikning ayrim komponentlarini, xususan hujumlarni yakunlash, to'p nazoratini saqlash va o'yin tempini boshqarish bo'yicha mashg'ulotlarni yanada takomillashtirish zarur. Mazkur tadqiqot xulosalari milliy terma jamoa hamda yosh futbolchilarni tayyorlash tizimida ilmiy asoslangan metodik tavsiyalar ishlab chiqish uchun muhim amaliy ahamiyatga ega.

**XULOSA:** Mazkur tadqiqotda O'zbekiston milliy terma jamoasining 2026-yil FIFA Jahon chempionatidagi ishtiroki statistik va texnik-taktik ko'rsatkichlar asosida kompleks tahlil qilindi.

Olingan natijalar quyidagi ilmiy xulosalarni chiqarish imkonini berdi:

1. O'zbekiston milliy terma jamoasining Jahon chempionatidagi ilk ishtiroki mamlakat futboli tarixida muhim bosqich hisoblanadi. Kuchli raqiblarga qarshi o'yinlar xalqaro musobaqalar tajribasini oshirish hamda futbolchilarning raqobatbardoshligini baholash imkonini berdi.

2. Statistik tahlillar natijasida jamoaning o'rtacha to'pni nazorat qilish ko'rsatkichi 36,3 %, uzatmalar aniqligi esa 77,7 % ni tashkil etgani aniqlandi. Mazkur ko'rsatkichlar xalqaro darajadagi yetakchi jamoalar natijalariga nisbatan past bo'lib, o'yin davomida tashabbusni egallash imkoniyatlarini cheklagan.

3. Hujumkor harakatlar tahlili uchrashuvlarda jami 33 ta zarba berilganini ko'rsatdi.

Shundan 9 tasi aniq zarba bo'lib, atigi 2 tasi gol bilan yakunlandi. Bu hujumlarni yakunlash samaradorligi va zarbalar aniqligini oshirish zarurligini ko'rsatadi.

4. Himoyaviy harakatlar tahlili futbolchilarning o'yin intizomi yetarli darajada shakllanganligini ko'rsatdi. Guruh bosqichidagi uchrashuvlarda qizil kartochka qayd etilmadi.

Biroq pozitsion himoyadagi ayrim xatolar va himoyadan hujumga o'tishdagi sustlik raqiblarga qulay imkoniyatlar yaratdi.

5. Tadqiqot davomida olingan natijalar FIFA va UEFA texnik hisobotlarida qayd etilgan zamonaviy futbol tendensiyalari bilan uyg'un ekanligi aniqlandi. Yuqori darajadagi jamoalar ustunligi, avvalo, to'pni nazorat qilish, uzatmalar sifati, hujumlarni yakunlash samaradorligi va yuqori pressingni samarali qo'llash orqali namoyon bo'ladi.

6. O'zbekiston milliy terma jamoasining kelgusidagi xalqaro musobaqalardagi natijalarini yaxshilash maqsadida mashg'ulot jarayoniga zamonaviy videoanalitika, GPS monitoring, statistik tahlil dasturlari, sun'iy intellekt texnologiyalari hamda integrallashgan mashg'ulot metodikalarini keng joriy etish maqsadga muvofiq.

7. Mazkur tadqiqot natijalari murabbiylar, sport mutaxassislari va ilmiy izlanuvchilar uchun O'zbekiston milliy terma jamoasining musobaqa faoliyatini baholash hamda tayyorgarlik jarayonini takomillashtirishda ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). PF-5887-son Farmon. O'zbekistonda futbolni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2023). Futbol infratuzilmasini rivojlantirish va ommaviy futbolni qo'llab-quvvatlashga oid qarorlar.
3. Nurimov, R. I. Futbol nazariyasi va uslubi bo'yicha ilmiy ishlari.
4. Talipdjanov, A. I. Futbolchilarning texnik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi.

5. Ismoilov, A. A. (2022). Futbolchilarning musobaqa faoliyatini tahlil qilishning zamonaviy usullari. Sport ilm-fani.
6. Karimov, B. B. (2021). Yosh futbolchilarning texnik tayyorgarligini takomillashtirish. Jismoniy tarbiya va sport.
7. Aliyev, Sh. R. (2020). Futbolda texnik-taktik tayyorgarlikning ilmiy asoslari. Toshkent.
8. Platonov, V. N. (2015). Periodization of Sports Training. Human Kinetics.
9. Bompa, T. O., & Buzzichelli, C. (2019). Periodization: Theory and Methodology of Training (6th ed.). Human Kinetics.